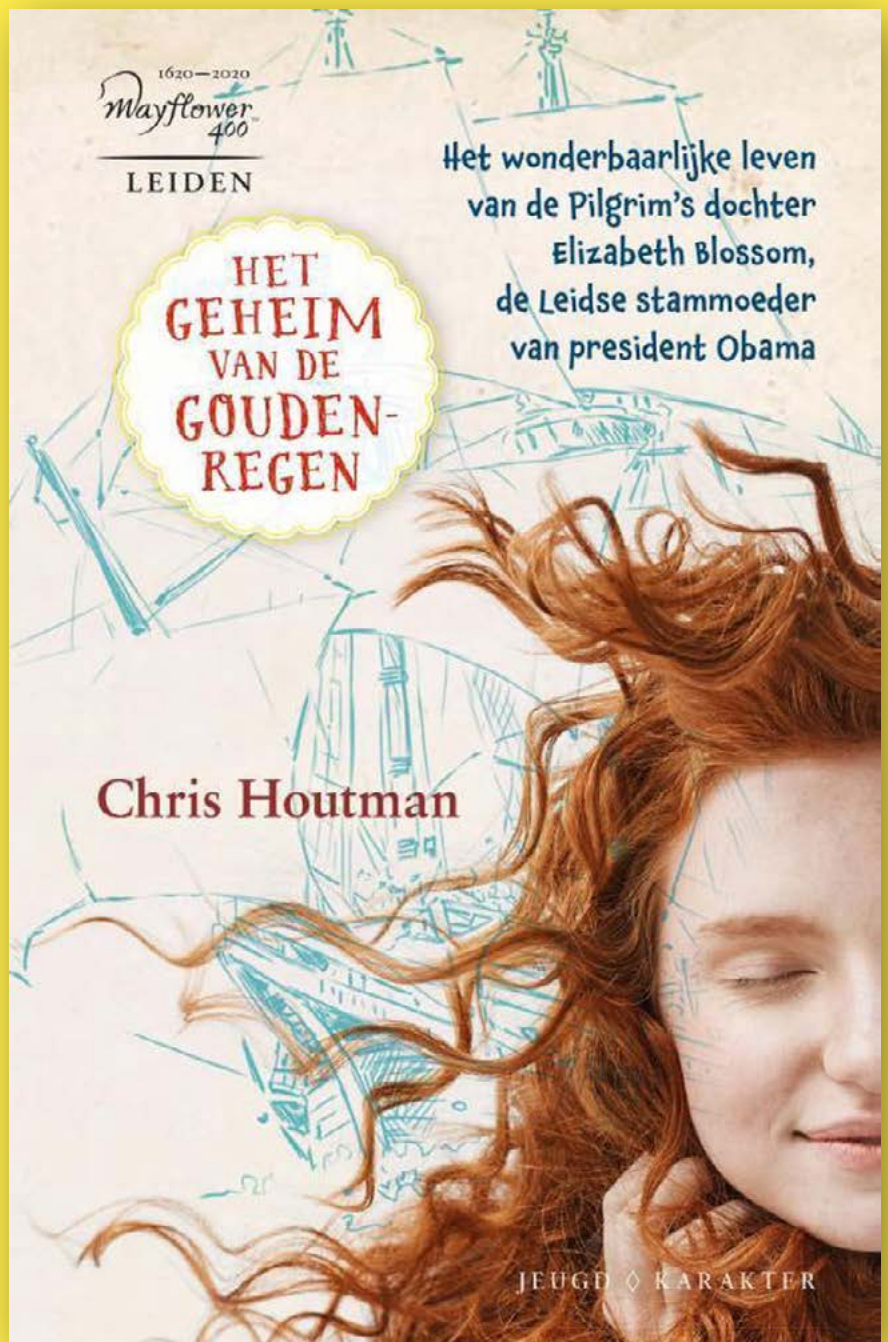


LESBRIEF



**BIJ HET GEHEIM VAN DE GOUDENREGEN
VAN CHRIS HOUTMAN**

Jonge Jury 2025



LEESFRAGMENT

Het geheim van de goudenregen van Chris Houtman

Fragment *Het geheim van de goudenregen* van Chris Houtman

Woodbridge, New Jersey, vrijdag 8 april 1712

De volgende ochtend meldde een bloednerveuze Joris Vanderhoven zich weer in alle vroegte bij oma Betsy op de veranda. Hij viel meteen met de deur in huis, bijna letterlijk.

'We moeten ze verplaatsen.'

'O?'

'Ik werd gisteravond laat gewaarschuwd door een vriend uit Manhattan. Ze gaan hier vandaag alles en iedereen controleren. Vanuit New York hebben ze de gouverneur toestemming gevraagd om ook in New Jersey op jacht te gaan naar de laatste gevluchte slaven en de Indianen die hen hebben geholpen.'

'Wat hebben zij hiermee te maken?' vroeg oma Betsy nijdig.

'Ach, het is weer hetzelfde liedje,' verzuchtte Vanderhoven, niet minder boos. 'Ze laten geen kans aan zich voorbijgaan om onze Indiaanse burens zwart te maken. Dan hebben ze weer een excuus om ze de duimschroeven aan te draaien.'

Er viel een verbeten stilte. Het viel Prudence plotseling op hoe strijdlustig haar overgrootmoeder uit haar ogen keek. Zo had ze haar nog nooit eerder gezien.

'Waar wou je ze naartoe brengen?' vroeg oma Betsy.

'Naar het grondgebied van de Raritans. Misschien dat zij kunnen helpen om ze bij een andere Indianenstam onder te brengen in de echte vrije wildernis in het westen.'

'Maar dan moeten jullie nu meteen vertrekken, voordat de eerste slavenjagers hier zijn,' zei oma Betsy.

'Dat zou ik niet doen,' onderbrak Prudence haar. Ze stond bij het raam en wees naar buiten.

Omama en Joris Vanderhoven stoven naar het venster en keken naar de horizon, waar in de verte een groep gewapende ruiters in volle galop naderde, met een meute speurhonden in hun gevolg.

'Jij moet wegwezen hier!' zei oma Betsy op kordate toon tegen Vanderhoven. 'Voor vluchten is het te laat. Rij die mannen tegemoet. Hang een verhaal op dat je uit Piscataway onderweg was naar New York omdat je wil helpen met de kloppjacht op slaven. Dan zullen ze hopelijk geen rare vragen stellen over waarom je paard er zo bezweet uitziet.'

'En onze vluchtelingen?'

'Tijd voor plan B.' Ze wendde zich tot haar achterkleindochter. 'Prudence, luister... om te beginnen moeten jij en Dorothy Creole elkaars kleren aantrekken...'

Vanaf dat moment raakte alles in een stroomversnelling. Terwijl Joris de mannen tegemoet reed om ze zo lang mogelijk aan de praat te houden, rende Prudence naar de slaven om hun te melden dat ze zich zo meteen moesten verstoppen achter de dubbele wand en daarna geen enkel geluid



mochten maken. Maar voordat de slaven zich verborgen, deed Prudence wat oma Betsy haar zojuist had opgedragen en ze wisselde razendsnel van kleding met Dorothy, zodat de speurhonden misschien in de war zouden raken als ze het spoor volgden van de drie slaven. Daarna nam ze Blanche aan de leidsels mee naar buiten en spande haar voor de kar, waarop ze een paar dekens en een kussen legde.

Ze keek naar de weg, een eind verderop. De groep ruiters stond nog steeds te praten met Joris, maar toen hij wegreed in de richting van New York, kwamen de slavenjagers alsnog in de richting van oma's huis. Zenuwachtig beet Prudence op haar lip. Hoe zouden de honden die deze engerds bij zich hadden op haar reageren? Ze voelde haar knieën knikken. Ook al stond ze zichzelf vanbinnen op te vreten van de zenuwen, ze moest proberen te blijven doen wat oma Betsy haar had opgedragen.

'Kunt u ons misschien helpen?' riep ze de mannen met een bibberstemmetje toe, toen ze dichtbij genoeg waren om haar te horen. 'Mijn oma is ziek, ze moet naar dokter Greenway!'

De kerels hielden halt. De honden sloegen niet aan, dus het spoor van Dorothy werd door deze slavenjagers niet gevolgd. Ze wilde een zucht van verlichting slaken, maar hield zich in.

Ze mocht haar opluchting nog niet laten blijken. Het gevaar was nog niet geweken.

'Ik kan haar in mijn eentje niet op de kar krijgen,' vervolgde ze, zo hulpeloos mogelijk.

De kerels waren de beroerdsten niet. Twee van hen stegen af van hun paard en volgden haar naar binnen. Daar lag oma Betsy onder een dikke deken in haar ledikant te ijlen.

'Omama, deze heren komen ons even helpen.'

De hoogbejaarde vrouw kreunde zacht toen ze met deken en al werd opgetild door de twee behulpzame mannen. Ze droegen haar voorzichtig naar de kar. Prudence volgde hen met kussens en een extra deken.

'Mag ik u allemaal ontzettend bedanken?' zei ze toen oma Betsy eenmaal op de kar lag.

'Waar moeten jullie precies naartoe?' vroeg de oudste van het tweetal.

'Naar Piscataway,' antwoordde Prudence.

'Is er geen dokter in Woodbridge?'

'Jawel, maar oma Betsy is al jarenlang patiënt bij dokter Greenway.'

'Enig idee wat ze heeft?'

Prudence haalde haar schouders op en liep op de vragensteller af. Ze ging op haar tenen staan en hij boog zich voorover zodat ze in zijn oor kon praten.

'Ze is tweeënnegentig...' fluisterde ze. 'Op sommige dagen gaat het nog wel, maar ze is ontzettend vergeetachtig aan het worden. En eergisteren is ze tijdens die storm zonder jas aan naar buiten gegaan. Ik ben bang dat ze iets heeft opgelopen, dus als u het niet erg vindt, wil ik nu gaan rijden.'

De ruiter knikte begripvol. 'Eén vraag, voordat jullie gaan...'

'Ja?'

'Hebben jullie gisteren of vannacht misschien een paar verdachte mensen gezien?'

Prudence hield zich van de domme. 'Verdachte mensen?'

'Weet ie het niet?'

'Wat?'

'De slavenopstand in New York. Negen blanken gedood en een stuk of zes gewonden.'

'O, wat afschuwelijk!'

'En we hebben redenen om aan te nemen dat een paar van hen deze kant op zijn gevlucht.'

'Zijn ze gevaarlijk? Ik bedoel, is het wel veilig om met mijn overgrootmoeder op pad te gaan?'

'Ik zal twee van mijn mannen de opdracht geven om een stuk met jullie mee te rijden. Voor alle zekerheid. Maar dan moeten jullie inderdaad nu meteen vertrekken.'

Prudence deed alsof ze een gat in de lucht sprong. 'O, dat zou geweldig zijn!' En daarna klom ze op de bok.

※

Het plan had gewerkt. Door net te doen alsof oma Betsy ziek was, hadden de mannen van de sheriff niet de moeite genomen om het huis en de schuur te doorzoeken. Ze dachten waarschijnlijk dat iemand die ziek was geen gevluchte slaven zou verbergen. En dat was ook precies de bedoeling geweest.

Nu waren ze bijna bij Piscataway. De mannen die hen hadden begeleid, namen afscheid en reden weg naar een boerderij die ze wilden controleren.

Oma Betsy richtte zich half overeind in de kar en keek of de ruiters ver genoeg waren zodat ze vrijuit konden spreken.

'Goed gedaan, lieverd!'

Prudence glimlachte trots, maar ze voelde zich ook raar, want ze had nog nooit zo lang moeten liegen als nu. Het toneelspel was haar veel gemakkelijker afgegaan dan ze zelf ooit had kunnen bedenken.

'Heeft Vanderhoven hen inmiddels veilig naar een andere plek gebracht, denkt u?'

Omama haalde haar schouders op. 'Geen idee. Dat gaan we straks merken. Maar deze truc met mijn ziekte werkte als een tierelier, vind je niet?'

'Wat doen we met mijn ouders?' Prudence klonk lichtelijk in paniek. 'Als ze horen dat ik hier in Piscataway ben en niet naar school ben gegaan, dan krijg ik op mijn donder, dat weet ik zeker.'

Oma Betsy knikte. 'En aan hen vertellen wat er werkelijk aan de hand is, kunnen we ook niet...'

'Precies. Papa kan dat niet maken. Hij is nota bene hulpsheriff van Piscataway Township! Hij mag niks weten van slaven die op de vlucht zijn.'

'Nou, dan kunnen we maar één ding doen,' zei oma Betsy vastbesloten.

'En dat is?'

'We zeggen precies hetzelfde als wat we tegen die slavenjagers hebben gezegd. Ik ben ziek en moest dringend naar de dokter. Dus om te beginnen gaan we bij hem langs.'

'Maar dokter Greenway ziet toch meteen dat u niets mankeert?'

'Jawel. Maar toch zal hij ons helpen door tegen je ouders te zeggen dat ik ziek ben en dat ik jou dringend nodig heb voor mijn verzorging.'

'Hoe weet u zo zeker dat hij dit gaat zeggen?'

'Alphonse Greenway is één van ons, Prudence. Hij werkt ook samen met de Friends. Hij is de arts die al jarenlang voor slaven zorgt als ze ziek zijn of door hun meesters zijn mishandeld.'

✧

Tegen het einde van de middag kwamen Prudence en Betsy pas weer terug in Woodbridge. Ze waren inderdaad bij dokter Greenway langsgedaan en hadden hem in vertrouwen genomen. Om de ouders van Prudence om de tuin te leiden had hij overgrootmoeder een flesje gegeven met een 'medicijn' dat volgens het indrukwekkende etiket luisterde naar de Latijnse naam *Ginetica*. Oma Betsy had er verschrikkelijk om moeten lachen.

'Ginetica... mooie, chique Latijnse naam.' Ze had de dop van het flesje opgedraaid en een ferme slok genomen. 'Zelfgestookt?'

Dokter Greenway had tevreden geknikt. 'Oud familie-recept, prima gin, vindt u niet?'

Oma Betsy had nog een slok genomen. 'Heerlijk, Alphonse! Alleen jammer dat het maar zo'n klein flesje is.'

Daarna waren ze langsgedaan bij de ouders van Prudence, die ontzettend bezorgd leken. Ze werden gerustgesteld door oma Betsy, die hun uitlegde hoe blij ze was dat haar achterkleindochter bij haar logeerde. Ze zei dat ze vanochtend wakker was geworden met zo'n duizelingwekkende hoofdpijn, dat ze dacht ieder moment flauw te vallen. Gelukkig was Prudence daar om voor haar te zorgen.

'En school?' had haar moeder gevraagd.

'Misschien volgende week weer?' was oma Betsy's voorstel. 'De komende dagen zou ik Pru dolgraag bij me houden.'

Daarna had de moeder van Prudence nog gevraagd naar de vreemde kleding die haar dochter aanhad, waarop oma Betsy had geantwoord dat er vanochtend een ongelukje was gebeurd in de stal.

'Een van de koeien was aan de dunne en die arme Pru liep er net achterlangs toen het er van achter uitspoot! Dus ik heb haar wat oude kleren van de vorige melkmeid aangetrokken. Maar vanmiddag gaan de kleren van Prudence in de was!' beloofde ze. 'Het wordt flink schrobben en boenen, maar morgen ziet ze er weer uit om door een ringetje te halen.'

✧

Op de terugreis naar Woodbridge schrokken ze van de verschillende groepen gewapende slavenjagers die ze tegenkwamen. Er werd kennelijk nog steeds gezocht naar de vluchtelingen.

Naarmate ze dichterbij huis kwamen, nam de spanning toe. Zelfs Blanche die – braaf als altijd – de kar trok, gooide af en toe haar hoofd zenuwachtig in de wind. Prudence draaide zich om van de bok en keek veelbetekenend naar oma Betsy, die achterin op de kussens lag.

‘Wat er ook gebeurt, je moet kalm blijven,’ fluisterde ze en ze wees op de vreemde mannen die met twee opgewonden blaffende honden rondliepen bij de schuur achter haar huis. ‘We vertellen ze hetzelfde verhaal als vanochtend.’

Echter... toen ze het erf op reden, sloegen de speurhonden aan en kwamen ze door het dolle heen op Prudence afgerend. Ze gromden zo vervaarlijk dat zij niet eens van de bok durfde af te komen.

‘Wat is dit voor waanzin!’ riep oma Betsy boos. ‘Hou die beesten aan de lijn!’ De oude vrouw hees zich overeind en hield zich vast aan de rand van de kar. ‘Wat doen jullie hier? Wat is er aan de hand?’

Een van de mannen kwam op hen afgerend; hij deed snel de honden aan de riem en maande ze tot kalmte. Daarna wendde hij zich tot oma Betsy.

‘We zijn een militie uit New York, mevrouw. Onze honden volgen een reukspoor van een paar gevluchte slaven en toen ze bij uw boerderij kwamen, sloegen ze ineens aan.’

‘Dat kan wel zijn, maar ze begonnen net ook te blaffen toen ik met mijn achterkleindochter hier aan kwam rijden. En zoals u kunt zien, is zij geen slavinv!’

‘Onze excuses, mevrouw, maar wij stonden net op het punt om bij u binnen te kijken in de schuur.’

LESMATERIAAL BIJ HET GEHEIM VAN DE GOUDENREGEN VAN CHRIS HOUTMAN)))

OPDRACHT 1

Schrijf in de vorm van een mindmap een beoordeling van (het fragment uit) Het geheim van de goudenregen.

- Noteer in het midden de titel van het boek.
- Maak vertakkingen vanuit het midden. Elke vertakking wordt gevormd door een beoordelingswoord dat jij vindt passen bij het fragment/boek, zoals mooi, interessant, saai, avontuurlijk, spannend enzovoorts. Op internet vind je lijstjes met beoordelingswoorden ter inspiratie.
- Vanuit die vertakkingen met beoordelingswoorden maak je nieuwe vertakkingen. Daarin leg je de beoordelingswoorden uit en geef je dus argumenten bij je beoordelingswoorden. Je geeft aan waarom je het boek/fragment mooi, interessant, saai, avontuurlijk, spannend enzovoorts vindt. Geef bij elk argument ook een passend voorbeeld van een scène uit het boek.
- Tot slot voeg je nog twee vertakkingen vanuit het midden toe:
 - de eerste vertakking laat zien aan wat voor mensen je het boek zou aanraden en waarom.
 - de tweede vertakking laat zien welk cijfer jij het boek/fragment zou geven en waarom.
- Maak je mindmap mooier met tekeningen, foto's of andere afbeeldingen.

OPDRACHT 2

- Maak een collage. Hiervoor zoek je minimaal vijftien afbeeldingen op internet die horen bij historische gebeurtenissen die een rol spelen in Het geheim van de goudenregen.
- Onder elke afbeelding noteer je|
 - a. de historische gebeurtenis die erop te zien is.
 - b. waar je de afbeelding gevonden hebt (bron).
 - c. een citaat uit het boek Het geheim van de goudenregen, dat past bij de afbeelding.
- Kies de afbeelding die jou het meest aanspreekt. Schrijf bij deze foto een kort verhaal van één tot twee A4'tjes dat geïnspireerd is op het boek Het geheim van de goudenregen.
- Maak met de klas een boek met alle afbeeldingen, onderschriften en verhalen.

OPDRACHT 3

In Het geheim van de goudenregen spelen sterke en dappere vrouwen een rol.

- Beschrijf Prudence en oma Betsy. Hoe zien ze eruit? Wat zijn hun karaktereigenschappen?
- In het fragment laten Prudence en oma Betsy zien dat ze dapper zijn. Geef twee situaties uit het fragment waaruit hun dapperheid blijkt.
- Noteer wat jij in die twee situaties gedaan zou hebben. Zou je durven wat zij hebben gedaan? Leg je antwoord uit.
- Oma Betsy (Elisabeth Blossom) heeft echt bestaan, ze is zelfs een voorouder van de Amerikaanse oud-president Barack Obama. Wat kun je over haar vinden op internet?
- Denk je anders over het fragment of het boek nu je meer weet over oma Betsy? Leg je antwoord uit.
- Welke vrouw vind jij sterk en dapper? Je mag kiezen wie je wilt: een historisch figuur, een vlogger, een sporter of een familielid bijvoorbeeld. Leg je antwoord uit en geef ook aan of je zou durven wat zij durft.